

אֲבָרָ לְזֶה אֵין בּוּ צֶלַם וּדְמוּת,
אֵלָא אִם הָעֲלִינָה הִיָּה לָהּ כְּנֹי
אֶחָד שְׁעוּלָה לְחֻשְׁבוֹן אֱלֹהִים,
וְאוֹתוֹ כְּנֹי הוּא אֹר וְחֻשְׁף. וּבְגִלְל
אוֹתוֹ חֻשְׁף שְׁהִיָּה בְּאוֹתוֹ כְּנֹי,
אָמַר אֲבָא שְׁעִתִּיד לְחֻטָּא לְאָדָם
שֶׁל אֲצִילוֹת [נ"א שֶׁל בְּרִיאָה] שֶׁהוּא אֹר
לְבוּשׁ עֲלִיּוֹן [נ"א עֲלִיּוֹן].

וְזֵהוּ הָאֹר שֶׁבְּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּיוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁגָּנַז אוֹתוֹ
לְצַדִּיקִים. וְאוֹתוֹ חֻשְׁף שֶׁנִּבְרָא
בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן לְרִשְׁעִים, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל א-ב) וּרְשָׁעִים בַּחֻשְׁף
יִדְמוּ, וּבְגִלְל אוֹתוֹ חֻשְׁף שְׁהִיָּה
עֲתִיד לְחֻטָּא לְאוֹתוֹ אֹר, לֹא רָצָה
אֲבָא לְהַשְׁתַּתֵּף בּוֹ. וּבְגִלְל זֶה אָמַר
נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ - אוֹתוֹ הָאֹר.
כְּדְמוּתֵנוּ - אוֹתוֹ חֻשְׁף, שֶׁהוּא
לְבוּשׁ לְאֹר, כְּמוֹ שֶׁגּוֹפֵה הוּא לְבוּשׁ
לְנִשְׁמָה. זֵהוּ שֶׁכְּתוּב (איוב י) עוֹר
וּבֶשֶׁר תִּלְבִּישֵׁנִי. שְׁמַחוּ כֻלָּם
וְאָמְרוּ, אֲשֶׁרֵי חִלְקֵנוּ שְׁזַכִּינוּ
לְשִׁמְעַ דְּבָרִים שְׁלֹא נִשְׁמְעוּ עַד
עַתָּה.

פְּתַח עוֹד רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (דְּבָרִים
לב) רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין
אֱלֹהִים עִמָּדֵי וְגו'. אָמַר, חֲבָרִים
שְׁמַעוּ דְּבָרִים עֲתִיקִים שְׁרָצִיתִי
לְגִלּוֹת אַחַר שְׁנַתְּנָה [ל'] רְשׁוֹת
עֲלִינָה לֹמַר. מִי זֶה שְׁאָמַר רְאוּ
עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא? אֵלָא זֵהוּ
עֶלְת עַל כָּל הָעֲלִינִים, אוֹתוֹ
שְׁנַקְרָא עֶלְת הָעֶלְוֹת, עֶלְת
מִהָעֶלְוֹת הָאֱלֹהִים, שְׁלֹא יַעֲשֶׂה אֶחָד
מִהָעֶלְוֹת הִלְלוּ שׁוּם מַעֲשֶׂה עַד
שֶׁיִּקַּח רְשׁוֹת מֵאוֹתוֹ שְׁעֲלִיו, כְּמוֹ
שֶׁבְּאַרְנוֹ לְמַעֲלָה בְּנַעֲשֶׂה אָדָם.
נַעֲשֶׂה וְדָאֵי. עַל שְׁנַיִם נֶאֱמַר.
שְׁאָמַר זֶה לְאוֹתוֹ שֶׁלְּמַעֲלָה מִמֶּנּוּ
נַעֲשֶׂה. וְלֹא עוֹשֶׂה דְּכָר אֵלָא
בְּרְשׁוֹת וְאִמְרָה מֵאוֹתוֹ שֶׁלְּמַעֲלָה
מִמֶּנּוּ. וְאוֹתוֹ שֶׁלְּמַעֲלָה מִמֶּנּוּ לֹא

עָבִיד מִדְּעַם אֵלָא בְּרִשׁוֹ

דְּאִמְ"א. וְדָא אִיהוּ אָדָם דּוּ פְּרָצוּפִין.
אֲבָרָ לְהָאֵי לִית בֵּיה צֶלַם וּדְמוּת. אֵלָא
אִמְרָ עֲלָאָה הָוָה לִיה חַד כְּנֹי"י
דְּסָלִיק לְחוּשְׁבַן אֱלֹהִים. וְהָוָה כְּנֹי אִיהוּ
אֹר וְחֻשְׁף. וּבְגִין הָוָה חֻשְׁף דְּהָוָה בְּהָוָה
כְּנֹי, אָמַר אֲבָא דְּעֲתִיד לְמַחְטִי לְאָדָם
דְּאֲצִילוֹת (נ"א דְּבְרִיאָה) דְּאִיהוּ אֹר לְבוּשׁ עֲלָא"ה
(נ"א עֲלִיּוֹן).

וְהָאֵי אִיהוּ אֹר דְּבְרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּיוֹם רֵאשׁוֹן דְּגָנְזוּ לְצַדִּיקֵיִיא. וְהָוָה
חֻשְׁף דְּאֲתַבְּרִי בְּיוֹמָא קְדָמָאָה לְרִשְׁיַעֲיָא
כְּמָה דְּאֲתַ אָמַר, (שְׁמוּאֵל א ב) וּרְשָׁעִים בַּחֻשְׁף
יִדְמוּ, וּבְגִין הָוָה חֻשְׁף דְּהָוָה עֲתִיד
לְמַחְטִי לְהָוָה אֹר, לֹא בַּעַא אֲבָא
לְאַשְׁתַּתְּפָא בֵּיה. וּבְגִין דָּא אָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם
בְּצַלְמֵנוּ הָוָה אֹר. כְּדְמוּתֵנוּ הָוָה חֻשְׁף
דְּאִיהוּ לְבוּשָׁא לְאֹר. כְּגוּוֹנָא דְּגוּפָא דְּאִיהוּ
לְבוּשָׁא לְנִשְׁמָתָא הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (איוב י)
עוֹר וּבֶשֶׁר תִּלְבִּישֵׁנִי. חָדוּ כְּלָהוּ וְאָמְרוּ
זַפָּאָה חוּלְקָנָא דְּזַכִּינָא לְמַשְׁמַע מְלִין דְּלֹא
אֲשְׁתַּמְעוּ עַד כְּעַן.

פְּתַח עוֹד רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר (דְּבָרִים לב) רְאוּ
עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים
עִמָּדֵי וְגו'. אָמַר חֲבָרֵיִיא שְׁמַעוּ מְלִין עֲתִיקִין
דְּבַעֲינָא לְגִלְאָה בְּתַר דְּאֲתִיָּהִיב רְשׁוּ עֲלָאָה
לְמִימַר. מָאֵי נִיהוּ דְּאָמַר רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי
אֲנִי הוּא. אֵלָא דָּא הוּא עֶילְת עַל כָּל עֲלָאִין.
הָוָה דְּאֲתַקְרִי עֶלְת הָעֶלְוֹת עֶלְת מֵאֲלִין
עֶלְוֹת. דְּלֹא יַעֲבִיד חַד מֵאֲלִין עֶלְוֹת שׁוּם
עוֹבְדָא עַד דְּנִטִּיל רְשׁוֹת מִהָוָה דְּעֲלִיהָ.
כְּמָה דְּאוּקִימָנָא לְעִילָא בְּנַעֲשֶׂה אָדָם.

נַעֲשֶׂה וְדָאֵי. עַל תְּרִין אֲתַמַּר. דְּאָמַר דָּא
לְהָוָה דְּלְעִילָא מִינִיהָ נַעֲשֶׂה. וְלֹא

עושה דבר עד שלוקח עצה מחברו. אבל אותו שנקרא עלת על כל עלות, שאין למעלה ממנו ולא למטה שנה לו, כמו שנאמר (ישעיה מ) ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש. אמר, ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי, שלוקח ממנו עצה, כמו שאותו שאמר ויאמר אלהים נעשה אדם. כמו כל החברים ואמרו, רבי, תן לנו רשות לדבר במקום זה. אמרו, והרי לא בארת למעלה שעלת העלות אמר לכת"ר נעשה אדם? אמר להם, היו שומעים אזניכם מה שפיכם מדבר! והרי לא אמרתי לכם עכשו שיש מי שנקרא עלת העלות, ונה אינו אותו שנקרא עלת על כל עלות, שלעלת על כל עלות אין לו שני שלוקח ממנו עצה, שהוא יחיד לפני הכל, ואין לו שותף.

ורבן אמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי, שלוקח ממנו עצה, שאין לו שני ולא שותף ולא חשבון. שיש אחד בשותף כמו זכר ונקבה, ונאמר בהם (שם נא) כי אחד קראתיו, אבל הוא אחד בלי חשבון ולא שתוף, ולכן אמר ואין אלהים עמדי. כמו כלם והשתטחו לפניו ואמרו, אשרי האיש שרבונו מסכים עמו לגלות סודות טמירים שלא היו מתגלים למלאכים קדושים.

אמר להם, חברים, יש לנו להשלים הפסוק, שפמה סודות טמירים יש בפסוק הזה (דברים לב) אני אמית ואחיה וגו'. אני אמית ואחיה - בפסירות. אחיה - מצד של הימין חיים, ומצד השמאל מות. ואם לא מסכימים שניהם עם עמוד האמצעי, לא מתקם הדין, שהם במושב שלשה פאחד.

ומסטרן דשמאלא מותא.

ואמירה מההוא דלעילא מיניה. וההוא דלעילא מניה לא עביד מדעם עד דנטיל עצה מחבריה. אבל ההוא דאתקרי עלת על כל עלות דלית לעילא מניה ולא לתתא שוה ליה. כמה דאת אמר, (ישעיה מ) ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש. אמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי, דנטיל עצה מניה. כגוונא דההוא דאמר ויאמר אלהים נעשה אדם.

קמו פלהו חבריאי ואמרו רבי הב לנא רשו למללא בהאי אתר. אמרו והא לא אוקמת לעילא דעלות העלות אמר לכת"ר נעשה אדם. אמר לון הו שמעין אודניכו מה דפומכון ממללן. והא לא אמרית לנו השתא דאית דאתקרי עלת העלות ולא איהו ההוא דאתקרי עלת על כל עלות. דלעלת על כל עלות לית ליה תניינא דנטיל עצה מניה דאיהו יחיד קדם כלא ולית ליה שותפא.

ובגין דא אמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי דנטיל עצה מניה, דלא אית ליה תניינא ולא שותפא ולא חושבנא. דאית אחד בשתוף כגון דכר ונוקבא ואתמר בהון (ישעיה נא) כי אחד קראתיו אבל איהו חד בלא חשבון ולא שתוף. ובגין דא אמר ואין אלהים עמדי. כמו כלהו ואשתטחו קמיה ואמרו זפאה בר נש דמאריה אסתפם עמיה לגלאה רזין טמירין דלא הו מתגליין למלאכייא קדישייא.

אמר לון חבריאי, אית לן לאשלמא קרא, דכמה רזין טמירין אית בהאי קרא. (דברים לב) אני אמית ואחיה וגו' אני אמית

ואחיה בספירן. אחיה מסטרן דימינא חיי.